

ברלין, 19 בדצמבר 2022

דברי ברכה
של נשיא גרמניה פרנק-ולטר שטיינמאייר
לרגל טקס חנוכה עם הצאצאים
של משפחת הרב פוזנר מקיל
ואגודת ידידי יד ושם
ב-19 בדצמבר 2022 בארמון בלוו

גבירותיי ורבותיי,

איזה מראה. איזה מעמד. ואיזו מתנה! ניצבת כאן היום החנוכייה של משפחת הרב פוזנר מקיל על אדן החלון של אולם לנגהאנס בארמון בלוו. ואתה, יהודה מנסבך היקר, בתור נכדו של הרב ארתור פוזנר, עומד להדליק נר שני של חנוכה. הנרות הללו יפיצו את אורם כלפי חוץ, ולעיני כול ישמשו עדות לנס של חנוכה. עצם העובדה שיש באפשרותנו לחגוג את המעמד הזה כאן והיום ביחד, ממלאת אותי בהכרת תודה ובתחושת ענווה עמוקה, אך גם באושר.

חנוכה מכונה גם "חג הניסים". אם כי אני נוטה להיזהר בשימוש במילה זו מעבר לתחום הדתי, עבורי, מתקיימים היום, במעמד משותף זה, כמה ניסים. אחרי הכול, האם היינו יכולים לחלום שלאחר הפשעים נגד האנושות בתקופת השואה, לאחר ההשמדה המתוכננת של הקיום היהודי, ישוּבו לפרוח החיים היהודיים במדינתנו? למזלנו, כך הוא הדבר.

נפל בחלקנו לחוות את הפיוס, שהוא מתנה נפלאה עבורנו. ואנו חווים שכיום, 90 שנה לאחר שנעשה שימוש בפעם האחרונה בחנוכייה זו בגרמניה, מתקיימים שוב חיי יום-יום יהודיים במדינתנו: בגני הילדים ובבתי הספר, בבתי כנסת, בבתי המדרש לרבנים, בבתי הקהילה. על אדני החלונות בעשרות אלפי בתים בגרמניה ניצבת בימים אלה חנוכייה ומדליקים את נרותיה. ללא ספק, זהו נס שמפיץ את אורו.

הוא לא היה מתאפשר בלי האמונה, הכוח וביטחונה האיתן של בני הקהילה היהודית. זהו אותו ביטחון שהיה לסבתך באותה עת בקיל, הרבנית רחל פוזנר, כאשר בשנת 1931 היא הציבה באומץ את החנוכייה המשפחתית על אדן החלון, כך שתהיה גלויה לעיני כל, וצילמה אותה.

בתמונה שצולמה באותה עת ניתן להבחין בסכנה הקרבה, בשנאה הגוברת ליהודים. משמאל לחנוכייה נראה מבעד לחלון דגל צלב הקרס שהונף מעבר לרחוב על חזית בניין המטה המחוזי של המפלגה הנאצית. אולם סבתך צירפה מסר נוסף לתצלום בתור אות לחוסן ולתקווה: "יהודה, תמותי, אומר הדגל – יהודה תחיה לנצח, עונה האור". כך כתבה רחל פוזנר על גב התצלום.

זמן לא רב לאחר מכן, לא נותרה למשפחה ברירה, אלא לברוח ממולדתה כדי להימלט מהטירוף הרצחני של הנאצים. אולם בני משפחת פוזנר לקחו איתם לישראל לא רק את תקוותם, אלא גם את החנוכייה שלהם. הם כה צדקו בכך שבטחו באור!

כיום החנוכייה והתצלום שזכה לפרסום בעולם כולו מוצגים ביד ושם. ובתחילת שנה זו, הודות לרעיון הנפלא של רות אור ואגודת ידידי יד ושם, הגיעה החנוכייה לגרמניה בצורת מדבקה לקמפיין "להראות אור". אפשר היה לראות אותה על גבי עשרות אלפי חלונות ביום הזיכרון הבין-לאומי לשואה, גם כאן בארמון בלון.

אור בהיר זה שלח לכל אתר ואתר מסר חברתי חזק נגד שנאה. מסרים מעין אלה הינם הכרחיים ביותר, למרבה הצער. משום שגם כאן במדינתנו אנו רואים שהאנטישמיות גואה ושוב באה לידי ביטוי בצורה גלויה יותר; מיתוסים של קונספירציה אנטי-יהודית חודרים אל תוככי החברה; יהודים נופלים קורבן לעלבונות ולמתקפות.

לכן חייבים כולנו, כל אחד ואחת מאיתנו, לנקוט עמדה איתנה פעם אחר פעם נגד כל צורה של אנטישמיות. אסור לאיש להעלים עין! וגם המדינה שלנו והרשויות שלנו חייבות לשמור על ערנות ולמצות את הדין עם העבריינים ללא לאות.

אסור לנו להרפות לעולם גם מזיכרון השואה. אנו זקוקים לצורות חזקות וברורות של הנצחה כדי להבין ולהסביר מה קרה באותם ימים. אני שמח מאוד על כך שאגודת ידידי יד ושם נמצאת בחיפוש מתמיד אחר צורות חדשות ומוחשיות נגד השכחה.

אני מביט ביראת כבוד על האור הפנימי שרחל פוזנר הציבה אל מול השנאה. מי ייתן והיא תשמש דוגמה ומופת לכולנו. אני אסיר תודה לכם, לבני משפחתה, על כך שברוב טובכם שיתפתם אותנו בסיפור שלכם ובאומץ ליבם של סבא וסבתא שלכם.

זהו כבוד עבור ארצנו שאתם, כצאצאים של ניצולי שואה, הגעתם לגרמניה בפעם הראשונה לאחר השואה על אף המאמצים והכאב הכרוכים בכך. אין מילים שיספיקו כדי שנוכל להודות לכם על הפתיחות ועל המחווה הזו. ליבי מתמלא בשמחה על כך שהבאתם את החנוכייה שלכם לכאן ושהינכם מזמינים אותי, בדרך זו, לחגוג איתכם את חג הניסים.

תודה מקרב לב!